

На офіційному веб-сайті Міністерства фінансів України був оприлюднений проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік»¹. Положення ст. 30 проекту, які стосувалися реорганізації національних галузевих академій наук і підпорядкування їх Національній академії наук України, і визначення НАН відповідальним виконавцем у системі Міністерства освіти і науки, викликало неабиякий резонанс у суспільстві.

За словами заступника міністра освіти і науки України М. Стріхи, поява проекту бюджету з таким формулюванням «стала несподіванкою для всієї наукової спільноти».

«Міністерство освіти і науки разом з науковою громадськістю ретельно виробляло контури реформ в науковій сфері, – коментує М. Стріха газеті «Освіта України». – Ця робота була прозорою і відкритою, під час багатьох засідань відбувались онлайн-трансляції. Результатом цієї роботи став проект Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», який був прийнятий усією науковою громадськістю країни».

Заступник міністра вважає що, підхід, запропонований у ст. 30 проекту держбюджету, міг би бути варіантом реформування. Але він є зовсім несхожим на той, який за ініціативи уряду запропонували парламенту. І який ухвалили народні депутати.

«Галузеві академії наук виконують свої, суто прикладні функції в забезпеченні конкретних напрямків життя суспільства, – пояснює М. Стріха. – Зрозуміло, що медична академія зорієнтована на медицину, педагогічна – на освіту, аграрна – на сільське господарство. І концепція закону полягає в тому, що ці академії мають продовжувати існувати, але у тіснішому контакті з відповідними органами виконавчої влади для забезпечення конкретних потреб відповідної галузі. Натомість, сьогодні пропонується усе об'єднати у Національну академію наук. У такому випадку НАН, яка за своєю природою є організацією орієнтованою на здійснення фундаментальних наукових або найважливіших прикладних досліджень, що мають значення для усього суспільства, виявиться перевантаженою. Тому ми станемо перед потребою нової реорганізації. Добре, що виправили положення, яке було в першій редакції і стосувалося розділення закладів Національної академії медичних наук на клініки, які мають залишатися в структурі МОЗ, і на інститути, які мають приєднатися до НАН. Це означало б знищення наших провідних медичних установ».

¹ Чинний Закон «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 № 928-VIII: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19/page?text=%ED%E0%F3%EA> – Ред.

На жаль, важливе рішення щодо реорганізації установ було ухвалено з ініціативи Міністерства фінансів, яке не є профільним органом у сфері науки, констатує заступник міністра.

«Тому зрозумілим є те, що цей факт викликав збурення наукової спільноти, – зауважує М. Стріха. – Наголошую, що міністерство стоїть на позиціях Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», який нещодавно ухвалила Верховна Рада України. МОН запропонувало зважений варіант реформи, який задовольнив усі зацікавлені сторони. Сподіваємося, що тези ст. 30 проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» є прикритим непорозумінням, а подальше реформування наукової сфери буде узгоджуватися з варіантом, ухваленим Парламентом *(Максим Стріха: Сподіваємося, що реформування наукової сфери буде узгоджуватися з варіантом, ухваленим Парламентом // Міністерство освіти і науки України (<http://g.ua/N17j>). – 2015. – 3.12).*